

Г.Г. Ермакбаева¹ , Ж.А. Майданғалиева^{2*} , Г.А. Кузембаева¹

¹ Қ.Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті
03000, Ақтөбе қ., Қазақстан Республикасы,
²Баишев Университеті,
03000, Ақтөбе қ., Қазақстан Республикасы,
*e-mail: g.yermekbayeva@zhubanov.edu.kz

ҚАЗАҚ ТІЛІН ШЕТ ТІЛІ РЕТІНДЕ ОҚЫТУДА ИНТЕРАКТИВТІ-МОДУЛЬДІК ТЕХНОЛОГИЯНЫҢ ТИІМДІЛІГІ

Андатпа

Мақалада шетел қазақтарын қазақ тілін оқытуда педагогикалық технологияларды қолданудың тиімділігі қарастырылады. Тілді үйрену мақсатында оқытушының педагогикалық қызметі, оқыту тәсілдері мен әдістерінің тілді саналы түрде үйренуге ынталандыратын құралдар жиынтығы болуы қажеттілігі маңызды. Қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда тіл үйренушіге шығармашылық дамуға мүмкіндік беру, тілді нақты өмірлік жағдайлармен байланыстыру, жетістіктердің өсу деңгейін жүйелі түрде өзін-өзі анықтау өзекті болып табылады. Тіл білімінде қазақ тілін шет тілі ретінде үйрену оны екінші тіл ретінде үйренуден өзгеше дамиды. Тілді жеңіл әрі тез үйренуде тіл үйренушілердің тілді меңгеру стратегияларын қолдана отырып, нақты қарым-қатынаста интерактивті-коммуникативті әдіске бағытталған іс-әрекеттермен айналысады деген идеяға сүйене отырып педагогикалық технологиялардың тиімділігін көрсеткіміз келеді. Зерттеудің мақсаты интерактивті-модульдік технологияны пайдалана отырып қазақ тілін шет тілі ретінде оқытудың стратегиялары мен мақсаттарын сипаттау, айқындау болып табылады. Маңыздысы коммуникативті тәсіл тіл үйренушілерге еркін қарым-қатынас жасауға мүмкіндік береді, ол бірқатар тиімді әрекеттер арқылы олардың тілді меңгеру ауқымын кеңейтеді. Тілді оқыту үдерісінде қолданылатын әдістер тілді меңгеруде маңызды рөл атқаратын механизм болып табылады. Біздің жағдайда, шетелдік қазақтарды қазақ тілін оқыту арқылы қазақ мәдениетімен, тарихымен, дәстүрлерімен, рухани құндылықтарымен таныстыру жүзеге асырылады, бұл интерактивті-модульдік технология элементтері арқылы көрсетілген. Тілді үйренуге тілдік орта, тілді үйренудің мақсаты, адамның таланты мен қасиеттеріне тәуелді емес фактор ретінде лайықты оқыту әдістемесі әсер етеді. Тек жүйелі және мазмұнды әдістеме мен әдіс-тәсілдер тілді үйренуде нәтижеге әкелетінін ескере отырып зерттеудің негізгі көрсеткіштері ретінде интерактивті-модульдік технологияны пайдалану талаптарынан туындайтын оқыту стратегиясы мен мақсаттарын қарастырамыз.

Негізгі сөздер: тіл үйрету, қазақ тілі шет тілі ретінде, интерактивті-модульдік технология, тілді меңгеру, тіл үйренуге әсер ететін факторлар.

Кіріспе

Білім беру саласында оқытудың әртүрлі педагогикалық технологиялары жасақталып енгізілді, олардың арасында дамытушылық оқыту әдістемесін атауға болады (Л.В. Занков, Д.Б. Эльконин, В.В. Давыдов, В.В. Репин, В.А. Левин);

- ізгілікті-тұлғалық технологиясы (Ш.А. Амонашвили, И.П. Волков);
- тірек белгілер негізінде оқыту (В.Ф. Шаталов);

- сараланған оқыту; интеграцияланған оқыту жүйесі; көп деңгейлі тапсырмалар арқылы дамытушылық оқыту; жобалық оқыту технологиясы, П.М. Эрдниевтің проблемалық оқыту, белсенді оқыту әдісі және т. б. [1]. Ғалымдар жобалық, ғылыми-зерттеу, құзыреттілік, құзыреттілікке негізделген, белсенділікке негізделген және басқа да көптеген тиімді технологияларды әзірледі. Қазақстанда, Ж.А. Караев («Оқытудың үш деңгейлі әдістемелік жүйесі»), А.А. Жүнісбек (көп деңгейлі саралау технологиясы), М.М. Жанпейісова (модульдік оқытудың интерактивті технологиясы) және т. б. белсенді қолданылып келеді.

Біз өз зерттеуімізде тіл үйрету мақсатында қос технологияға тоқталғымыз келеді: тұлғаға бағытталған және модульдік. Көптеген педагогикалық технологиялардың ішінде тұлғаға бағытталған оқыту технологиясы ерекше орын алады, бұл технология тіл үйренуші мен үйретушінің арасындағы қарым-қатынастың өзгеруін білдіреді, басты рөл тіл үйренушіге бағытталады. Әдіскер-ғалымдардың көпшілігі білім саласында модульдік тәсілді қолдануды жөн көреді, өйткені бұл тіл үйренушілердің жеке ерекшеліктеріне, олардың тәуелсіздігінің көрінісіне назар аударуға мүмкіндік береді, білім алушы өзіне ұсынылған жеке оқу бағдарламасымен неғұрлым дербес жұмыс істей алады [2]. Сонымен бірге педагог оқытуда, үйретуде бағыттаушы, бақылаушы қызметін атқарады, коммуникация арқылы тіл үйренушілердің өз бетінше білім мен дағдыларды игеруіне жағдай

жасайды. Тұлғаға бағытталған технология тұлғаның еркін және шығармашылық дамуына, оның әлеуетін іске асыруға әсер етеді.

Шығармашыл тұлғаны дамыту кезінде жауапкершілік педагогке жүктеледі, И.П. Подласыйдың пікірінше педагог «тәрбиелеу мен жетекшілік етуге, тыңдауға және естуге, кең көзқарасқа, адамдармен сөйлеу мәдениетіне, қарым-қатынасқа деген сенімді қалыптастыруға қабілетті болуы керек» [3]. Шетелдік студенттерді интерактивті-модульдік технология негізінде оқыту А.В. Ковалеваның, С.Е. Назанованың диссертациялық зерттеулерінде қарастырылған [4]. Интерактивті-модульдік технология оқу үдерісінде жеке тұлғаның танымдық қабілеттерін дамытуға бағытталған, бұл пәннің белсенді жетілдірілуімен сипатталады, қажетті нәтижеге жету үшін өз қалауы бойынша әртүрлі әдістерді қолданады.

Зерттеу материалдары мен әдістері

Зерттеуге арналған материалдар, нормативтік-құқықтық актілер, бағдарламалар, жоспарлар, баяндамалар, есептер, зерттеулер болып табылады. Зерттеу әдістері зерттеу тақырыбы бойынша мәселені талдау, қазақ тілін шет тілі ретінде оқытудың нәтижелі болуы үшін тиімді технологияны әзірлеу, негіздеу және ұсыну болып табылады. Зерттеу материалдары мен әдістері келесі зерттеу мәселелерін шешуге бағытталған:

1. Қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда интерактивті-модульдік технология қаншалықты тиімді болды?
2. Шетелдік қазақтарға қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда қандай ерекшеліктерді ескеру қажет?

Нәтижелер және оларды талқылау

Мемлекеттік тіл ретінде қазақ тілін білу, екінші тіл ретінде білу, меңгеру, тілдік жағдаятта дұрыс қолдана алу – еліміздің әрбір тұлғасының парызы, ендігі мәселе қазақ тілін шет тілі ретінде оқыту әдістемесі (әрі қарай – ҚТШТОӘ), шындығында, тілді орыс топтары үшін екінші тіл ретінде, тілдік орта бар жерде оқыту бір бөлек те, шетелдік қазақтар үшін тілдік орта жоқ жерде ҚТШТОӘ бөлек мәселе екендігін түсіндіргіміз келеді.

Қазіргі таңда ҚТШТОӘ-не үлес қосқан әдіскер-ғалымдар Қ.Қадашева, Ұ.Асанова, Б.Ашықбаева, Ф.Оразбаева, Т.Аяпова, Э.Сүлейменова, З.Ерназарова, З.К.Ахметжанова, З.Күзекова, М.Жолшаева, Г.Мұсаева және т.б. атауға болады.

2000-2010 жылдардағы нормативтік-құқықтық актілерге, атап айтқанда тілдерді қолдану және дамыту бағдарламаларына шолу көрсеткендей (1998 жыл, 2001 жыл, 2018 жыл, 2019 жыл), бір жағынан, шетелде қазақ диаспорасын қолдау мақсаттарының кеңінен декларациялануы байқалады, екінші жағынан, оларға қол жеткізудің нәтижелілігі жоқ. 1998 жылғы бірінші басылымда қазақ диаспорасын шетелде мемлекеттік қолдаудың бірде-бір шарасы мүлдем аталмағаны назар аудартады.

Бағдарламаның екінші басылымының құндылығы ҚТШТОӘ құру туралы идеяның алғаш рет ұсынылғандығында: «Қазақстан Республикасында тұратын шет мемлекеттер азаматтарының санын ұлғайту үдерісін негізге ала отырып, ҚТШТОӘ жасақтауды қолға алу керек» [5]. Алайда, бұл идея осы бағдарламаны іске асырудың бүкіл онжылдық кезеңінде ешқашан тәжірибеге енгізілмеген екен.

ҚТШТОӘ оқыту мақсатында заманауи әдістеме ұсынылуы қажет екендігін баса айтқымыз келеді. Қазақ тілін шет тілі ретінде оқыту барысында инновациялық технологияларды қолдану оқыту әдістеріне жаңа даму қарқынын қосады. Алайда қолданыстағы мол педагогикалық технологиялардың ішінен тілді оқыту барысында нәтиже беретін технологияларды таңдай білу тілді шет тілі ретінде оқытудағы басты мәселелердің бірі болуы қажет.

Тілді үйрету мұғалімнің қатысуымен жүргізілетіндіктен ол шет тілінің иесі бола алмайды, сондықтан да тіл үйретуші мұғалімнің өз артықшылықтары бар. Мұғалім бұл жерде екі тілді де меңгерген тұлға ретінде оқу материалын тіл үйренушінің танымына сәйкестендіріп таңдай алады, қателіктердің алдын ала алады. Қазақ тілін екінші тіл ретінде оқыту көп жылдар бойы дәстүрлі формада жүргізілді, оның дәлелі ретінде мектеп бағдарламаларын көре аламыз.

Біздің жағдайымызда қазақ тілін үйренушіге шет тілі ретінде оқытуда лингвоәлеуметтік-мәдени әдісін қолданған жөн. Бұл әдісті ұстанушы ғалымдар тіл үйретуші мен үйренушінің арасында тіл тек грамматикалық бірліктерді үйретумен шектелмеуі тиіс, ондай жағдайда тілдің өміршеңдігі жойылатындығын көрсетеді. Әлеуметтік-мәдени әдіс тілдік құрылымдарды тілдік емес факторлармен (әр елдің мәдени-тарихи және әлеуметтік тәжірибесі) біріктіретіндігін көрсетеді. Осы әдіс көптілді тұлға қалыптасыруда нәтижелі екендігін алға қояды.

Тіл үйренудің бір қатарында лингводидактика маңызды рөл атқаратындығын естен шығармауымыз керек. Лингводидактика тілді үйрету ұғымы, тілді үйрету кезінде тілдік әрекеттерді ұғындыратын тіл білімі саласы, тілді оқытуда қолданылатын ғылыми пән екенін білеміз. Тілді

оқытудың лингвистикалық негізі тіл үйренушінің орыс тілді салыстыра талдауы маңызды, өйткені қазақ тілін үйрену кезінде туындаған қиындықтарды анықтауға көмектеседі және екінші тілдің дыбыстық, сөзжасамдық, сөйлемдік, мағыналық және стилистикалық айырмашылықтарын тұшымды түсінуге мүмкіндік береді. Толығырақ айтсақ, ғалымдар тілдің ерекшеліктерін меңгерумен қатар тілдің дидактикалық саласына талдау жасайды. Аталмыш мәселе тілдің басқа қабаттарын зерттеуге тірек бола алатынын айта кету керек. Салыстырмалы талдау жасауда лингводидактика мәселелеріне сәйкес жаттығулар орындалады. Лингводидактика талаптарына сай өтілген материалды бекіту мақсатында тіл үйренушіге мынадай талаптар қойылады:

1. Тіл үйренушіде жаттығуларды орындауы үшін сол жаттығуды орындайтын білімі болуы қажет;
2. Тіл үйренуші тіл үйрену үшін берілген тапсырмалардың пайдасын саналы түрде түсінсе ғана оның дағдысы қалыптасады;
3. Жаттығулар тіл үйренушілерді қызықтыратындай түсінікті болуы қажет;
4. Берілген жаттығуларда жүйе болуы қажет;
5. Жаттығулар бүгінгі өтілген тақырыпқа ғана емес, өтілген материалды да қайталауға мүмкіндік беруі қажет;
6. Жаттығулар тақырыпты ашатындай жеңілден күрделіге өсіп отыруы қажет;
7. Жаттығулардың дені шығармашылықты оятатын сипатта болуы шарт;
8. Жаттығуларда тіл үйренушінің еңбегі көрінуі тиіс;
9. Жаттығу барысында тіл үйренуші өз бетінше жұмыс жасай алуы қажет [6].

Ғалым Ф.Оразбаева тіл үйренушіге тілді сауатты үйрету үшін жазба жұмыстардың маңыздылығын атап өтеді [7]. Сонымен қатар тіл үйренуде коммуникативтік әдіс ең маңызды рөл атқаратындығы тәжірибеде көрініп жүр.

Интерактивті-модульдік технологияға негізделген білім беру жүйесі ауқымды блогтардан тұрады, әр тақырып арнайы тірек белгілер арқылы ықшамдалып түсіндіріледі, бұл графикалық атауларды педагогикада әдіскер-ғалымдар әртүрлі атайды: П.М. Эрдниев бұл графикалық кесінді дидактикалық бірліктердің ұлғаюы деп атаса, В.Ф. Шаталов, С.Д. Шевченко жүйелі жазбалар, М.Чошанов блок-схемалар, Г.Лаврентьева жүйелік-анықтамалық жазбалар, Ю.С. Меженко анықтамалық сигналдар деп атаған. Тірек белгілердің мұндай түрлерін пайдалану оқыту сапасының артуына себепші. Модульдік блоктар әртүрлі болуы мүмкін, бірақ оларға қойылатын бірден-бір талап – тез есте сақтау үшін қарапайымдылық пен мазмұндылық. Осылайша тірек белгілер тек бір ақпаратты беріп қана қоймайды, сонымен қатар тіл үйренушіге басты нәрсені бөліп көрсетеді, бағдарламалық материалды тереңірек меңгеруді қамтамасыз етеді, оқу дағдыларын қалыптастыруға ықпал ету қабілетін қалыптастырады. Әр модульдегі оқу сағаттарының саны оқу бағдарламасына және сағат санына байланысты өзгеріп отырады. Зерттеулер көрсеткендей көп жағдайда 7-12 сағаттан тұратын модульдер нәтижелі болып келеді. Оқу модулінде кіріспе және қорытынды жасау үшін 1-2 сағат қамтылады, басқа уақыттың барлығы сөйлесу бөліміне беріледі. Оқу модулінің сөйлесу бөлімін дайындау кезінде тіл үйретуші оқу материалдарының негізгі мазмұнын құрастырады, негізінен тіл үйренушіге сөйлесу бөлімінде коммуникативтік әдіс маңызды болып табылады. Модульдің сөйлесу бөлімін дайындау 5 қадамнан тұрады:

1. Модульдің сөйлесу бөлігінің негізгі оқу материалын бөлу;
2. Оқу материалын тұтас, жинақы түрде дайындау;
3. Үш деңгейлі тапсырмаларды дайындау;
4. Шығармашылық материалдарды дайындау;
5. Әр сабақта коммуникативті байланысты қамтамасыз ету.

Сөйлесу бөлімінің ұстанымдары мынадай:

- 1) оқу материалын сөйлесім әрекеттері арқылы оқыту ұстанымы.
- 2) материал көлемін ұлғайту арқылы оқыту ұстанымы.
- 3) сөйлесу бөлімнің әр сабағында оқу модулінің тақырыбына «оралу» ұстанымы.

Оқу модулін құрылымдаудың екінші ерекшелігі – тіл үйретушіні даярлау жүйесі. Тіл үйретушінің алдын-ала жұмысы:

- қазіргі уақытта білім, білік және дағды деңгейін, оқытудың мақсаттары мен міндеттерін анықтау;

- берілген модуль бойынша оқу материалын зерделеу;

- берілген тақырып бойынша негізгі семантикалық жүктемені көтеретін негізгі ұғымдарды таңдау және анықтау;

- тақырып бойынша анықтамалық сызбаларды құрастыру;

- модуль бойынша үй тапсырмаларын құрастыру (15-20 тапсырма шегінде);
- модульдің оқу құрылымы мазмұны бойынша тапсырмалар мен сұрақтар құрастыру;
- сөйлесу бөлімінде кездесетін белсенді түрлерін анықтау.

Модульдің сөйлесу бөлімінде тіл үйренушіге әр сабақта берілетін үш күрделі деңгейдегі тапсырмалар берілген материалды *тыңдап, жазып, көріп, айту* мүмкіндігін тудыруға құрылған.

Оқыту жүйесін белсенді түрде ұйымдастыруда қолданылатын негізгі топпен, жұппен, жеке жұмыстар жүргізіледі, бұл сөйлесу бөлімінің негізгі мақсаты болып табылады. Модульдің аталмыш бөлімінде сабақ сайын өтілген материалды қайта жаңғырту мақсатында білімді талдап, жинақтап електен өткізу кезінде міндетті түрде оқытудың белсенді түрлері қолданылады.

3,4-сабақтардан бастап тіл үйренушілерге деңгейлік тапсырмалар беріледі. I деңгей тапсырмалары шығармашылықты талап ететін стандарттан жоғары сипатта болады.

Осыған дейінгі зерттеулер көрсеткендей, оқыту түрінің белсенді әдістері тіл үйренушілерге материалды бірнеше рет 13-тен 24 ретке дейін қайталауға мүмкіндік береді. Осы орайда психологтардың айтуы бойынша кез келген оқу материалын толық меңгеру үшін 7 рет қайталап нақтылағанда ғана жүзеге асады екен [8]. Осылайша, қазақ тілін шет тілі ретінде меңгеру деңгейін интерактивті технология арқылы үйретуде этномәдени бірліктер арқылы оқытуды ұсынып отырмыз.

Біздің жағдайымызда қазақ тілін шет тілі ретінде интерактивті-модульдік технологияны қолдана отырып оқытуда «Қазақ тілі шет тілі ретінде А1» деңгейіндегі оқулықтың 2-бөлімі баспадан шықты. Оқу-әдістемелік кешен Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитеті қаржыландырған ЖТН АР 19680524 «Этномәдени бірліктер жүйесі арқылы ҚТШТОӘ» гранты нәтижесінде жасақталды.

Оқулықтағы тіл үйренушіге ұсынылған материалдың ерекшеліктерін талдай келе қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда интерактивті-модульдік оқыту технологиясының тиімділігін зерттеу нәтижесінде көре алдық. Оқулық шетелде тұратын, қазақ тілін үйренгісі келетін қазақтарға, соның ішінде 14 жастан асқан тыңдаушыларға арналған. Этномәдени бірліктер жүйесі арқылы ҚТШТОӘ арналған оқулық қазақ тіліндегі этномәдени бірліктерді тыңдау, оқу және түсіну, қарапайым қазақ тіліндегі сөздерді жаза және сөйлей білу қабілетін арттырады. Оқулықтың мазмұны 16 тақырыптан тұрады. Әр сабақта бастауыш деңгейдегі этномәдени бірліктер қазақтардың ұлттық мәдениетін базалық деңгейде зерделеудің әртүрлі әдістері арқылы тыңдаушыны ауызекі сөйлеуге үйретеді, оқулық материалдары қарапайым деңгейді меңгеруді толық қамтиды.

Оқулықты құрастыруда авторлар дидактикалық принциптердің классикалық жіктеуіне сүйенеді. Оқулықтың авторлары оны әзірлеу кезінде этномәдени материалды, грамматикалық материалды түсіндіруде, тапсырмаларды белгілеуде тиімді қабылдау және меңгеру үшін ана тіліне (яғни орыс тіліне) сүйену принципін басшылыққа алады, өйткені оқулық қазақ тілін оқымаған орыс тілді тыңдаушыларға арналған. Жұмыста сондай-ақ, В.Ф. Шаталовтың тірек белгілер технологиясының элементтері; интерактивті-модульдік оқыту технологиясы (М.М. Жанпейісова), проблемалық технологияның элементтері пайдаланылды. Бұған дейінгі зерттеулерде интерактивті-модульдік оқыту технологиясын қазақ тілін орыс топтарында оқытуда өз тәжірибемізде қолданып көрдік және күткен нәтижеге қол жеткіздік, аталмыш зерттеулер нәтижесі келесі мақалада анық көрсетілген: Gulmira Yermekbayeva, Gulzhana Kuzembayeva, Zhumagul Maydangalieva, Diana Spulbe «Effects of interactive learning module technology on Kazakh as a second language learners' achievement and communication skills» [9].

Зерттеу жұмысында талданатын материалдар ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитеті қаржыландырған ЖТН АР19680524 «Қазақ тілін шет тілі ретінде этномәдени бірліктер жүйесі арқылы оқыту әдістемесі» (2023–2025 жж.) атты жобасы бойынша алынған нәтижелер негізінде болып отыр. Аталмыш ғылыми жоба бойынша қарапайым деңгейге арналған қазақ тілі оқулығы, оқулыққа арналған әдістемелік нұсқаулық, монография, Скопус (Scopus) базасында Q2 деңгейіндегі ғылыми деректер базасына кіретін журналда және ҚР Ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету комитеті ұсынған басылымдарда мақалалар жарияланды [10, 11, 12, 13, 14].

Біз әзірлеген әдістеме қазақ тілін шет тілі ретінде үйренуге дейін интуитивті деңгейі (A0) бар және оны үйрену нәтижесінде бастапқы меңгеру деңгейіне (A1) жеткен орыс тілді этникалық шетелдік қазақтарға бағытталған.

Төменде талдау жүргізілген материалдар қазақ тілін шет тілі ретінде оқыту тәжірибесінде зерттеуден өткен нәтижелер негізінде жарыққа шыққан төмендегі оқулықтар негізінде көрсетіледі:

1. Казахский язык как иностранный. Элементарный уровень (A1). Учебник / Г.Г. Ермекбаева, Г.Н. Туржанова, Г.А. Кузембаева, Ж.А. Майдангалиева. – Актобе: Типография «Хабар-Сервис», 2024. Ч. 1. – 2024. – 272 с. ISBN 978-601-81138-9-5

2. Казахский язык как иностранный. Элементарный уровень (А1). Учебник / Г.Г. Ермекбаева, Г.Н. Туржанова, Г.А. Кузембаева, Ж.А. Майданғалиева. – Ақтобе: Типография «Хабар-Сервис», 2024. Ч. 2. – 2024. – 252 с. – ISBN 978-601-81138-9-5

Алайда оқулықтағы 16 этномәдени бірліктерге арналған тақырыпты талдау мүмкін емес. Зерттеуіміздің нәтижесінде оқулықтың алғашқы тақырыптары ғана талданды.

Материалды оқулық авторлары қазақ тілін білмейтін қазақтармен бірге құрастырды, қазақ тілін мүлдем білмейтін қазақтардың бұл материалды қабылдауы ескерілді. Грамматикалық материалдар кесте түрінде берілді және орыс тілі грамматикасының ерекшеліктерін ескере отырып құрастырылды. Кестелер материалды игеруге көп көмектеседі, әсіресе материалды бөліктерге бөлу есте сақтауға ыңғайлы. Жұмыс қазақ тілін білмейтін, қазақ тілін үйренетін білім алушының психологиялық ерекшеліктерін есепке алу қағидаты бойынша жүргізілді. 16 тақырыптың әрқайсысы үш бөлімнен тұрады, онда қысқаша анықтама, қазақ тілінің ережелері, тапсырмалар, қазақ және орыс тілдеріндегі сөздер мен сөз тіркестерінен сөздік ұсынылған.

Қысқаша анықтама қазақ мәдениеті әлеміне енетін және грамматикалық материалды қабылдауға дайындық ретінде қызмет ететін этномәдени материалды қамтиды. Сондай-ақ, этномәдени материалда ұсынылған көптеген сөздер тапсырмалар үшін лексикалық негіз болып табылады, олардың кейбіреулері пропедевтикалық мақсатта қолданылады. Көрнекі қабылдауды күшейту үшін қазақ тіліндегі мысалдар мен орыс тіліндегі кейбір сөздер бас әріптермен көрсетілген. Кестелердің астында жұлдызшамен (*) түсіндірме берілген. Жауаптары бар сұрақтар адамдар мен сандар туралы анықтамада байланыстырушы элемент ретінде, содан кейін енгізілген грамматикалық тақырып ретінде келтіріледі.

Қазақ тілінің ережелеріне қысқаша анықтамамен тығыз байланысты, мәтін түрінде де, кесте түрінде де көптеген мысалдармен ұсынылған грамматикалық материал кіреді. Тапсырмалар көк түспен белгіленген өзін-өзі тексеруден басталады. Аталмыш тапсырмалар лексикалық анықтаманы бекітуге арналған, сондықтан орындауға барынша оңай тиеді.

Лексика мен грамматиканы бекітуге арналған келесі тапсырмалар «қарапайымнан күрделіге», «сөзден сөйлемге, сөйлемнен мәтінге» қағидаты бойынша құрастырылған. Бұл ұстаным жоғарыда аталған интерактивті-модульдік технология бойынша құрастырылып отыр. Бұл қолжетімділік ұстанымы негізінен сөйлеу дағдыларын дамытуға бағытталған. Олардың бағыты әр тыңдаушыға өздігінен тілдік қарым-қатынасқа түсуге мүмкіндік береді. Тапсырмалар жүйесі үй тапсырмасымен аяқталады, оны әзірлеу кезінде коммуникативті-когнитивті, проблемалық және жобалық тәсілдер қолданылды. Үй тапсырмасы мәтін деңгейінде «сөйлеуге шығу» арқылы шығармашылық сипатта дайындалған. Әр бөлімнің соңында этномәдени анықтамада және қазақ тілінің ережелерінде қолданылған қазақ-орыс тілдеріндегі сөздер мен сөз тіркестерінің сөздігі келтіріледі. Бұл сөздік олардың сапасын өзін-өзі тексеру мақсатында жасақталған.

Қазақ тілін шет тілі ретінде оқыту әдістемесі әр деңгейде жүзеге асырылады: фонетикалық деңгейде (дыбыстар қызыл және көк түспен ерекшеленеді, екпін қойылады), морфемалық деңгейде (сөз буындардан, тізбектен тұрады), сөз деңгейіндегі морфологиялық деңгейде (есімдіктер, жеке зат есімдер, бөлек етістік және т.б. қарастырылады). Біз оларды жеке-жеке қарастырамыз, сандар бойынша, қысқа форма, оң форма, императивті форма және т.б. синтаксистік деңгейде: фраза, сөйлем деңгейінде қарастырдық. Зерттеуімізде мәтін деңгейінде тақырыптың этномәдени мазмұны арқылы коммуникативтік дағдыны қалыптастыруға назар аудардық.

Қазақ тілінде екпін соңғы буынға қойылатындығын ескерту үшін тыңдаушылардың жақсы есте сақтауына біз кейбір сөздерге, сұрақтарға екпін белгісін қоямыз. Фонетикалық интерференцияны жену үшін алғашқы тақырыптарда екпінге көп мән беріледі. Тапсырмалардағы тақырыптардың әрқайсысында «үлгі» визуалды қабылдау үшін қызыл түспен белгіленген.

Этномәдени бірліктерді таныстыру мақсатындағы қысқаша анықтама сәлемдесу формасынан басталады, бұл нысандар қайда және қалай қолданылатындығы түсіндіріледі. Қысқаша анықтамада қазақ және орыс тілдерінде сәлемдесу нысандары, қолдану факторы және сәлемдесудің көрнекі нысаны көрсетілген кестелік нысанда берілген ресми және бейресми сәлемдесу нысандары сипатталады (мысалы, «Сәлеметсіз бе!» (бір адамға жүгіну). Басында ресми түрде сәлемдесудің сипаттамасы келтірілген, ол жалпы қолданылатын факторға, сондай-ақ аймақтық факторға байланысты екендігі түсіндіріледі. Әрі қарай, сәлемдесуді бейресми түрде сипаттауға көшу, тәулік уақыты факторы, жас ерекшелігі факторы және діни фактор сияқты түрлі факторларға байланысты амандасу түрлері түсіндіріледі. Сондай-ақ, қазақ халқының этномәдени ерекшеліктерін барынша айқын көрсететін жас факторын қамтитын сәлемдесудің жауап нысаны жеке ұсынылған. Мысалдармен расталған кестеден кейін түсініктеме беріледі. Мысалы, егде жастағы қазақтар

қарапайым жауаппен шектелмейді – «рақмет, БАЛАМ!» Олар әдетте жауап ретінде бір нәрсеге тілек білдіретіндігін көрсеттік: «БАҚЫТТЫ БОЛ!» және т. б.

Қазақ тілінің ережелері бұл модульде қазақ әліпбиінің құрылымын, әріптер мен дыбыстардың санын түсіндіреді. Мысалдарда көрсетілген белгілі бір жағдайларда дауысты және дауыссыз дыбыс ретінде «У» әрпіне ерекше назар аударылады (*Қуаныш, Уағалейкүмассалам!, Гауһар*). Қазақ тіліне ғана тән 9 төл әріп ерекше сипатталады, олар айқын болу үшін дауысты әріптер қызыл түспен, дауыссыз әріптер көк түспен көрсетілген мысалдарда келтірілген. Мысалдарда сәлемдесу формалары бар ер және әйел есімдері (*Әсем, Өтеген, Ұлжан, Үміт, Ілияс, Ғалымжан, Ақмарал және т.б.*) қолданылған.

Қазақ тілінің ережелері түсіндірілгеннен кейін алғашқы тапсырма лексикалық тақырыптағы этномәдени бірліктерге байланысты «*Өзіңді тексер*» тапсырмасының атауы көк түспен көрсетілген, одан соң оқу дағдысын қалыптастыруға бағытталған қысқаша сұхбаттар берілген. Сұхбаттарда ресми және бейресми түрде амандасу түрлерін анықтау қажет. Сондай-ақ, сәлемдесудің берілген формаларының қалыптасуы қандай факторларға байланысты екенін есте сақтау қажет болады.

1-тапсырма суреттер мен сәлемдесу үндеулерін салыстыруға бағытталған.

2-тапсырма сурет бойынша «*Ассалаумағалейкум!*» амандасу түрі кімге бағытталатыны көрсетілген.

3-тапсырма тәулік уақытын ескере отырып, құттықтау хатын жазуға бағытталады.

4-тапсырма рұқсаттамаларды қазақ тілінің қажетті ерекше дыбыстарымен толтыруға берілген.

Модульдің *үй тапсырмасы* ретінде ресми және бейресми түрде ауызша амандасу және оған жауап алу формасына дайындықты анықтауға тапсырма берілген.

Жоғарыда қазақ тілін шет тілі ретінде интерактивті-модульдік технология негізінде үйретудің бір модуліне сипаттама беріп өттік. Осылайша мақалада ҚТШТОЭ мақсатында «Қазақ тілі шет тілі ретінде. Қарапайым деңгей (А1)» оқулығының алғашқы 1 сабағының құрылымын талдадық. Сабақ арнайы талдаудан өткен, тіл үйренушілерге эксперимент жүргізілген. Оқулықтағы тілді қарапайым деңгейде оқытудағы ерекшелікте интерактивті-модульдік технология элементтерін қолданудың тиімділігі дәлелденді.

Оқулықтағы қазақ тілін шет тілі ретінде қарапайым деңгейде оқытуда интерактивті-модульдік технологияны қолданудың тиімділігі біздің зерттеу жұмысымызда төмендегідей нәтиже көрсетті:

1. Мақала авторларының қазақ тілін шет тілі ретінде оқытудағы құрастырған «Қазақ тілі шет тілі ретінде» (Қарапайым деңгей А1) оқулығында оқу материалы қысқаша сызба, кесте және т.б. белгілік үлгілерге сүйене отырып түсіндірілді;
2. Оқулықтағы этномәдени бірлікке негізделген тақырыптар мазмұны «өсу» бағытымен – қарапайымнан күрделіге, репродуктивті тапсырмалардан шығармашылық сипаттағы тапсырмаларға негізделді;
3. Оқу модульдерінде тапсырмалар тіл үйренушінің танымдық қызметін дамытуда күрделілік деңгейдегі берілген оқу материалын тыңдау, жазу, көру және айту мүмкіндігі болатындай етіп құрылды;
4. Оқу модульдерінде оқу материалдарын қайта жаңғырту және қарапайым білік пен дағды қалыптастыру мақсатында кейіннен алынған білімді талдау, жинақтау және бағалау мақсатында оқытудың белсенді формалары қолданылды;
5. Оқу модульдерінде тіл үйренушілерге оқу материалына бірнеше мәрте қайта оралып жаттығуына мүмкіндік берді.

Зерттеу нәтижелері қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда интерактивті-модульдік технологияны қолданудың тиімді екенін көрсетті. Нәтижесінде аталмыш технология негізінде қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда тілдік дағдыларды тиімді қалыптастыруға және тілді нәтижелі үйретуге ықпал ететіндігі анықталды. ҚТШТОЭ-нің үлгілік сабақтарын арнайы тіл үйренушілерге дайындаған видеокурстан бақылай аласыздар: Ермекбаева Г.Г., Майданғалиева Ж.А. Видеокурс «Қазақ тілі шет тілі ретінде. Қарапайым деңгей (А1)» <https://www.youtube.com/@baishevuniversity/playlists> [15].

QR-код:

Қорытынды

Қазақ тілін шет тілі ретінде оқытудың маңыздылығы шетелде тұратын орыс тілді қазақтар үшін қажеттілігімен байланысты алаңдаушылығын көрсетті. Жоба аясында өткізілген онлайн курс кезінде шетелдік қазақтар үшін қазақ тілінің маңыздылығы мен қажеттілігін байқадық, тілді тез әрі тиімді үйрену мақсатында жаңа интерактивті тәсілдерді талдай отырып, жүргізілген зерттеулер интерактивті-модульдік технологияның тиімді екенін көрсетті. Мақала авторларының мәселені шешуге қосқан үлесі шетелде тұратын этникалық қазақтарға дайындаған оқу-әдістемелік кешенінен көрінеді.

Жоғарыда көрсетілген зерттеулерге сүйене отырып қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда келесі деңгей негізінде интерактивті-модульдік технология элементтерін қолданудың нәтижелі болғандығын атап өте аламыз. Аталмыш оқу-әдістемелік кешенге сүйене отырып авторлар қазақ тілін шет тілі ретінде меңгертуде интерактивті-модульдік технологияның тиімділігін анықтай алғанын көре аламыз.

Біздің зерттеуіміздің жалғасын қазақ тілін шет тілі ретінде оқытуда келесі деңгейдегі (А2 деңгейінде) оқулық, оқулыққа әдістемелік нұсқаулық және арнайы қазақ тілін шет тілі ретінде оқытудағы онлайн курсы әзірлеумен байланыстыра аламыз. 2023-2025 жылдарға арналған ЖТН АР19680524 «Қазақ тілін шет тілі ретінде этномәдени бірліктер жүйесі арқылы оқыту әдістемесі» (2023–2025 жж.) атты жобасы бойынша алынған нәтижелер бірізділікпен жалғасын табу мақсатында ҚР Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитетіне 2026-2028 жылдарға арналған ЖТН АР 32730411 «Жаһандық аудиторияда қазақ тілін шетел тілі ретінде оқытудың ғылыми негізделген үлгісі» атты жоба ұсынылды. Алға қойылған міндетті әрі қарай шешу үшін жоба авторлары тек қазақ тілін шет тілі ретінде оқыту деңгейлерінің сабақтастығын қамтамасыз етуді ғана емес, сонымен қатар басқа тілдердегі білімге сүйене отырып, қазақ тілін шет тілі ретінде үйренуге жағдай жасау арқылы шетелдік білім алушылардың аясын едәуір кеңейтуді ұсынады. Осы тәсіл аясында шетелдегі этникалық қазақтар үшін қазақ тілінің А2 деңгейіндегі курсы және шетелдік тыңдаушыларға арналған, ағылшын және қытай тілдеріне сүйене отырып жасалатын қазақ тілін шет тілі ретінде оқытудың бастапқы (А1) курсы әзірлеу көзделеді.

Қаржыландырылуы туралы ақпарат

Зерттеу Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым комитеті тарапынан қаржыландырылған (ЖРН АР 32730411 гранты). Бұл зерттеу Х. Досмұхамедов атындағы Атырау университеті тарапынан қаржыландырылған.

ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

- 1 Көшімбетова С.А. Оқу-тәрбие үрдісінде оқытудың инновациялық әдіс-тәсілін пайдаланудың педагогикалық шарттары / пед. ғыл. канд. автореф. Алматы, - 2004. – 32 б.
- 2 Юцявичене П.А. Теория и практика модульное обучения. - Каунас: Швиеса, - 1989. – 272 с.
- 3 Подласый И.П. Педагогика: 100 вопросов-100 ответов: учеб. пособие для студентов вузов. – М.: Изд-во ВЛАДОС-ПРЕСС, - 2006. – 365 с.
- 4 Ковалева А.В. Интерактивные педагогические технологии при обучении иностранных учащихся лексике русского языка: диссертация кандидата педагогических наук: 13.00.02 / Ковалева А.В. – Москва, - 2015. – 265 с.
- 5 Тілдерді қолдану мен дамытудың 2001-2010 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы (Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 7 ақпандағы № 550 Жарлығы. Күші жойылды – Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 18 сәуірдегі №63 Жарлығымен). [Электрондық ресурс]. - Available at: - URL: <https://adilet.zan.kz/rus/docs/U010000550> (қаралу уақыты 31.07.2025)
- 6 Әмір Р. Қазақ лингвистикасы және лингводидактика мәселелері: Оқу құралы / Құраст.: Ж.Р.Әмірова. – Алматы: Қазақ университеті: - 2006. – 287 б.
- 7 Оразбаева Ф. Тілдік қатынас негіздері. – Алматы, - 2005. – 147 б.
- 8 Жанпейсова М.М. Модульная технология обучения как средство развития ученика. – Алматы: КИЦ «ДОИВА», - 2002. – 180 с.
- 9 Gulmira Yermekbayeva, Gulzhana Kuzembayeva, Zhumagul Maydangaliev, Diana Spulbe Effects of interactive learning module technology on Kazakh as a second language learners' achievement and communication skills / Journal of Education and e-Learning Research Vol. 11, No. 3, P. 519-526.
- 10 Казахский язык как иностранный. Элементарный уровень (А1). Учебник / Г.Г. Ермекбаева, Г.Н. Туржанова, Г.А. Кузембаева, Ж.А. Майдангалиева. – Ақтобе: Типография «Хабар-Сервис», 2024. Ч. 1. – 2024. – 272 с.

- 11 Казахский язык как иностранный. Элементарный уровень (А1). Учебник / Г.Г. Ермекбаева, Г.Н. Туржанова, Г.А. Кузембаева, Ж.А. Майданғалиева. – Ақтобе: Типография «Хабар-Сервис», 2024. Ч. 2. – 2024. – 252 с.
- 12 Ермекбаева Г.Г., Туржанова Г.Н., Кузембаева Г.А., Майданғалиева Ж.А. Казахский язык как иностранный. Элементарный уровень (А1). Методическое руководство. – Типография ТОО «Хабар-Сервис», - 2024. – 100 с.
- 13 Майданғалиева Ж.А., Кузембаева Г.А., Ермекбаева Г.Г. Обучение казахскому языку как иностранному через систему этнокультурных единиц. Монография / Ж.А. Майданғалиева, Г.А. Кузембаева, Г.Г. Ермекбаева. – Ақтобе: Типография «Хабар-Сервис», - 2025 г. – 108 с.
- 14 Майданғалиева Ж.А., Кузембаева Г.А., Изтлеуова С.Ш., Ермекбаева Г.Г. Оценка эффективности мер государственной поддержки этнических казахов, проживающих за рубежом: усиление роли Министерства науки и высшего образования Республики Казахстан // «Университет еңбектері – Труды университета» НАО «Қарағандинский технический университет имени Абылқаса Сағинова». – 2023. – №92(3). – С. 338-342.
- 15 Ермекбаева Г.Г., Майданғалиева Ж.А. Видеокурс «Қазақ тілі шет тілі ретінде. Қарапайым деңгей (А1)» [Электрондық ресурс]. - Available at: - URL: <https://www.youtube.com/@baishevuniversity/playlists> (қаралу уақыты 31.07.2025)

ЭФФЕКТИВНОСТЬ ИНТЕРАКТИВНО-МОДУЛЬНОЙ ТЕХНОЛОГИИ В ОБУЧЕНИИ КАЗАХСКОМУ ЯЗЫКУ КАК ИНОСТРАННОМУ

Аннотация

В статье рассматривается эффективность использования педагогических технологий в обучении казахскому языку иностранных казахов. В целях изучения языка важна педагогическая деятельность преподавателя, необходимость того, чтобы подходы и методы обучения имели набор средств, стимулирующих к осознанному изучению языка. В обучении казахскому языку как иностранному актуальным является предоставление возможности обучающемуся творческого развития, соотнесение языка с реальными жизненными ситуациями, систематическое самоопределение уровня роста достижений. Изучение казахского языка как иностранного в языкознании развивается иначе, чем изучение его как второго языка. Мы хотим показать эффективность педагогических технологий, сущность которых состоит в том, чтобы изучение языка проходила в деятельности с использованием интерактивно-коммуникативного метода. Целью данного исследования является описание, определение стратегий и целей обучения казахскому языку с использованием интерактивно-модульной технологии. Важно отметить, что коммуникативный подход предоставляет изучающим язык возможности для свободного общения; он расширяет диапазон их владения языком за счет ряда эффективных действий. Методы, применяемые к процессу обучения языку, являются механизмом, играющим наиболее важную роль в овладении языком. В нашем случае, методами обучения казахов-иностранцев казахскому языку осуществляется через знакомство с казахской культурой и историей, традициями, духовными ценностями, что и характеризует основное содержание интерактивно-модульной технологии. На изучение языка влияет языковая среда, цель изучения языка, достойная методика обучения как фактор, не зависящий от талантов и качеств человека. Учитывая, что только систематическая и содержательная методология и методика приводит к результатам в изучении языка, мы рассматриваем стратегию и цели обучения, исходящие из требований к использованию интерактивно-модульной технологии, в качестве основных индикаторов нашего исследования.

Ключевые слова: обучение языку, казахский язык как иностранный, интерактивно-модульная технология, владение языком, факторы, влияющие на изучение языка.

THE EFFECTIVENESS OF INTERACTIVE MODULAR TECHNOLOGY IN TEACHING KAZAKH AS A FOREIGN LANGUAGE

Abstract

The article examines the effectiveness of pedagogical technologies in teaching the Kazakh language to foreign Kazakhs. To learn a language, the pedagogical activity of a teacher is important, and teaching methods must include tools that encourage the language learner to learn the language consciously. In teaching Kazakh as a foreign language, it is important to provide students with opportunities for creative development, correlation of the language with real-life situations, and systematic self-determination of the level of achievement growth. The study of Kazakh as a foreign language develops differently from the study of Kazakh as a second language.

We want to demonstrate the effectiveness of pedagogical technologies by showing that language learners engage in activities focused on interactive and communicative methods in real-world communication using language acquisition strategies. The purpose of this study is to describe and define learning strategies and goals with an emphasis on language performance in interactive modular technology. It is important to note that the communicative approach provides language learners with opportunities for free communication and expands their language proficiency through a range of effective actions. The methods applied to the language learning process are the mechanism that plays the most important role in language acquisition. In our case, teaching Kazakhs-foreigners the Kazakh language through

acquaintance with Kazakh culture and history, traditions, and spiritual values, as well as language teaching using interactive modular technology. Language learning is influenced by the language environment, the purpose of language learning, and a decent teaching method, as factors other than human talents and qualities. Given that only a systematic and meaningful methodology yields results in language learning, we consider learning strategies and goals based on interactive modular technology as the main indicators of our research. Teaching Kazakh as a foreign language should be organized as a creative process that promotes the formation of an intellectual personality and the development of thinking. This leads to the use of interactive modular technology, determined by its content and features, as well as general didactic methodological principles and patterns.

Key words: language teaching, Kazakh as a foreign language, interactive modular technology, language proficiency, factors influencing language learning.

REFERENCES

- 1 Kōshimbetova S.A. Oqu-tārbie ūrdısında oqytudyñ innovasiyalıq ādis-tāsılın paidalanudyñ pedagogikalıyq şartıy [Pedagogical conditions for using innovative teaching methods in the educational process]/ ped. ğyl. kand. avtoref. Almaty, - 2004. – 32 p. [in Kazakh]
- 2 YUcyavichene P.A. Teoriya i praktika modul'noe obucheniya. [Theory and Practice of Modular Learning - Kaunas]: SHviesa, - 1989. – 272 p. [in Russian]
- 3 Podlasyj I.P. Pedagogika: 100 voprosov-100 otvetov: ucheb. posobie dlya studentov vuzov [Pedagogy: 100 Questions, 100 Answers: A Textbook for University Students]– M.: Izd-vo VLADOS-PRESS, - 2006. – 365 p. [in Russian]
- 4 Kovaleva A.V. Interaktivnye pedagogicheskie tekhnologii pri obuchenii inostrannyh uchashchihsya leksike russkogo yazyka: dissertaciya kandidata pedagogicheskikh nauk: 13.00.02 [Interactive pedagogical technologies in teaching Russian vocabulary to foreign students: dissertation of a candidate of pedagogical sciences]13.00.02 / Kovaleva A.V. – Moskva, - 2015. – 265 p. [in Russian]
- 5 Tilderdi qoldanu men damytudyñ 2001-2010 jylдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы туралы (Қазақстан Республикасы Президентінің 2001 жылғы 7 ақпандары № 550 ЖАрлығы. Қыши зхожылды – Қазақстан Республикасы Президентінің 2011 жылғы 18 сәуірдегі №63 ЖАрлығымен) [On the state program for the use and development of languages for 2001-2010 (decree of the president of the Republic of Kazakhstan dated February 7, 2001 No. 550. Repealed by the decree of the president of the Republic of Kazakhstan dated April 18, 2011 No. 63)] Available at: - URL <https://adilet.zan.kz/rus/docs/U010000550> [in Kazakh] (accessed: 31.07.2025)
- 6 Әмір R.: [Problems of Kazakh linguistics and linguodidactics: Textbook] / Қыраст.: ЗН.Р.Әмірова. – Almaty: Қазақ университеті: - 2006. – 287p. [in Kazakh]
- 7 Оразбаева F. Тілдік қатынас негіздері [Fundamentals of language communication]– Almaty, - 2005. – 147 p. [in Kazakh]
- 8 ЗҺанпейсова M.M. Modul'naya tekhnologiya obucheniya kak sredstvo razvitiya uchenika [Modular learning technology as a means of student development]– Almaty: KIC «DOIVA», - 2002. – 180 p. [in Russian]
- 9 Gulmira Yermekbayeva, Gulzhana Kuzembayeva, Zhumagul Maydangalieva, Diana Spulbe Effects of interactive learning module technology on Kazakh as a second language learners' achievement and communication skills / Journal of Education and e-Learning Research Vol. 11, No. 3, P. 519-526, [in English]
- 10 Kazahskij yazyk kak inostrannyj. Elementarnyj uroven' (A1). Uchebnik / G.G. Ermekbaeva, G.N. Turzhanova, G.A. Kuzembaeva, ZH.A. Majdangalieva. [Kazahski iazyk kak inostrannyi. Elementarnyi uroven' (A1)]. – Aktobe: Tipografia «Habar-Servis», 2024. Ch. 1. - 2024. – 272p. [in Russian]
- 11 Kazahskij yazyk kak inostrannyj. Elementarnyj uroven' (A1). Uchebnik / G.G. Ermekbaeva, G.N. Turzhanova, G.A. Kuzembaeva, ZH.A. Majdangalieva. [Kazahski iazyk kak inostrannyi. Elementarnyi uroven' (A1)]– Aktobe: Tipografia «Habar-Servis», 2024. Ch. 2. – 2024. – 252 p. [in Russian]
- 12 Ermekbaeva G.G., Turzhanova G.N., Kuzembaeva G.A., Majdangalieva ZH.A. Kazahskij yazyk kak inostrannyj. Elementarnyj uroven' (A1). Metodicheskoe rukovodstvo. [Kazahski iazyk kak inostrannyi. Elementarnyi uroven' (A1)] Metodicheskoe rukovodstvo. – Tipografia TOO «Habar-Servis», - 2024. – 100 p. [in Russian]
- 13 Majdangalieva ZH.A., Kuzembaeva G.A., Ermekbaeva G.G. Obuchenie kazahsko-mu yazyku kak inostrannomu cherez sistemu etnokul'turnyh edinic [Teaching Kazakh as a foreign language through the system of ethnocultural units]. Monografija. – Aktobe: Tipografia «Habar-Servis», - 2025. – 108 p. [in Russian]
- 14 Majdangalieva ZH.A., Kuzembaeva G.A., Itzleuova S.SH., Ermekbaeva G.G. Ocenka effektivnosti mer gosudarstvennoj podderzhki etnicheskikh kazahov, prozhivayushchih za rubezhom: usilenie roli Ministerstva nauki i vysshego obrazovaniya Respubliki Kazahstan [Assessing the effectiveness of government support measures for ethnic Kazahs living abroad: strengthening the role of the Ministry of Science and Higher Education of the Republic of Kazahstan] // «Universitet eñbekteri – Trudy universiteta» NAO «Karagandinski tehicheski universitet imeni Abylkasa Saginova». – 2023. – №92(3). – P. 338-342. [in Russian]
- 15 Ermekbaeva G.G., Majdangalieva ZH.A. Videokurs «Kazahskij yazyk kak inostrannyj. Elementarnyj uroven' (A1)» [“Kazakh as a Foreign Language. Elementary Level (A1)”] - Available at: - URL: <https://www.youtube.com/@baishevuniversity/playlists> [in Kazakh] (accessed: 31.07.2025)

Information about authors:

Gulmira Yermekbayeva - PhD, K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Republic of Kazakhstan

E-mail: g.yermekbayeva@zhubanov.edu.kz

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5497-1062>

Zhumagul Maydangalieva – **corresponding author**, PhD, Associate Professor, Baishev University, Aktobe, Republic of Kazakhstan;

E-mail: maydangalieva@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3189-8880>

Gulzhana Kuzembayeva – PhD, Associate Professor, K. Zhubanov Aktobe Regional University, Aktobe, Republic of Kazakhstan

E-mail: kuzembayeva@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8964-3683>

Информация об авторах:

Гульмира Ермекбаева – доктор философии (**PhD**), **доцент**, Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова, г.Актобе, Республика Казахстан

E-mail: g.yermekbayeva@zhubanov.edu.kz

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5497-1062>

Жумагуль Майданғалиева – **основной автор**, доктор философии (**PhD**), **доцент**, Баишев Университет, г.Актобе, Республика Казахстан.

E-mail: maydangalieva@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3189-8880>

Гульжана Кузембаева – доктор философии (**PhD**), **доцент**, Актюбинский региональный университет им. К. Жубанова, г.Актобе, Республика Казахстан

E-mail: kuzembayeva@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8964-3683>

Авторлар туралы ақпарат:

Гульмира Ермекбаева – **философия докторы (PhD)**, Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті доценті, Ақтөбе қ., Қазақстан Республикасы

E-mail: g.yermekbayeva@zhubanov.edu.kz

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5497-1062>

Жумагуль Майданғалиева – **негізгі автор**, **философия докторы (PhD)**, **доцент**, Баишев университеті, Ақтөбе қ., Қазақстан Республикасы.

E-mail: maydangalieva@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3189-8880>

Гульжана Кузембаева – **философия докторы (PhD)**, **доцент**, Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе өңірлік университеті, Ақтөбе қ., Қазақстан Республикасы.

E-mail: kuzembayeva@mail.ru

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8964-3683>